

Arolygiaeth Ei Mawrhydi dros Addysg a Hyfforddiant yng Nghymru
Her Majesty's Inspectorate for Education and Training in Wales

Polisi a Datganiad Amgylcheddol

Taflen wybodaeth

Blwch gwybodaeth

I gael rhagor o gyngor, cysylltwch â'r: Swyddog Arweiniol: Cynaliadwyedd

Dyddiad cyhoeddi: Chwefror 2018

Dyddiad adolygu arfaethedig: Tachwedd 2018

Rheoli'r fersiwn

Fersiwn y ddogfen	Awdur	Dyddiad cyhoeddi	Newidiadau a wnaed
3.0	Cheryl Davies	Gorffennaf 2015	Diwygio amcanion ar gyfer gwella, diweddarau gwybodaeth am berfformiad
4.0	Cheryl Davies	Hydref 2016	Diweddarau gwybodaeth am berfformiad
5.0	Alison Palmer	Chwefror 2018	Diweddarau gwybodaeth am berfformiad

Aseiad Effaith

- Cynhaliwyd aseiad rhesymwaith busnes ac mae'r polisi hwn yn cyfrannu at amcanion strategol ac egwyddorion cyflwyno Estyn.
- Cynhaliwyd aseiad o effaith ar gydraddoldeb ac nid ystyrir bod y polisi hwn yn cael effaith niweidiol ar unrhyw bobl ar sail oedran, anabledd, aibennu rhywedd, beichiogrwydd a mamolaeth, hil, crefydd neu gred, rhyw a chyfeiriadedd rhywiol.

Polisi Amgylcheddol	1
Datganiad Amgylcheddol	2
Sefydliad	2
Amcanion amgylcheddol	3
Perfformiad amgylcheddol Estyn	3
1 Parhau i fonitro'r CO2 a gynhrychir, gan anelu at ostyngiad o 5% dros y pum mlynedd nesaf (ar sail ffigurau 2012-2013).	4
2 Yn unol ag ymrwymiad "Tuag at Ddyfodol Diwastraff" LIC, cynyddu ailgylchu 5% dros y pum mlynedd nesaf (ar sail ffigurau 2013-2014).	5
3 Yn unol ag ymrwymiad "Tuag at Ddyfodol Diwastraff" LIC, lleihau deilliannau gwastraff 1.2% flwyddyn ar ôl blwyddyn tan 2050 (ar sail ffigurau 2013-2014).	6
4 Lleihau effaith cludiant y sefydliad gan gyfrannu at y targed i leihau CO2 (amcan 1).	8
5 Cyfleu mentrau amgylcheddol (a chynaliadwyedd ehangach) wrth y cyhoedd a'r staff.	10
6 Parhau i ymgorffori ystyriaethau amgylcheddol mewn gweithdrefnau prynu.	11
Atodiad 1: Amcanion a thargedau – adroddiad diwedd cyfnod 2016-2017	12
Atodiad 2: Cofrestr agweddau amgylcheddol	20

Polisi Amgylcheddol

Estyn yw swyddfa Prif Arolygydd Ei Mawrhydi dros Addysg a Hyfforddiant yng Nghymru. Mae'n annibynnol ar, ond yn cael ei ariannu gan Gynulliad Cenedlaethol Cymru o dan Adran 104 Deddf Llywodraeth Cymru 1998. Mae Estyn yn gyfrifol am gynnal arolygiadau statudol ac adrodd ar ddarparwyr addysg a hyfforddiant yng Nghymru. Mae Estyn hefyd yn rhoi cyngor penodol i Lywodraeth Cymru i ymateb i gylch gwaith blynyddol gan y Gweinidog Addysg a Sgiliau.

Ar 1 Ebrill 2017, roedd Estyn yn cyflogi 125 o bobl, gan gynnwys staff parhaol a secondeion / staff asiantaeth. Mae polisi amgylcheddol Estyn yn cynnwys holl weithgareddau'r sefydliad. Mae Estyn wedi ymrwmo i ddiogelu'r amgylchedd, gan wella'i reolaeth a'i berfformiad amgylcheddol yn barhaus, bodloni cydymffurfriad a rhwymedigaeth amgylcheddol (rheoleiddio a gwirfoddol fel ei gilydd) ac atal llygredd.

Mae Estyn wedi nodi bod ein prif effeithiau ar yr amgylchedd yn deillio o'r defnydd o ynni, cludiant, cynhyrchu gwastraff a defnyddio deunyddiau swyddfa. Bydd Estyn yn ceisio lleihau ei effeithiau ar yr amgylchedd i'r eithaf trwy ymrwymiad i set gynhwysfawr o amcanion ar gyfer gwella, sef:

- 1 Parhau i fonitro'r CO2 a gynhyrchir, gan anelu at ostyngiad o 5% dros y pum mlynedd nesaf (ar sail ffigurau 2012-2013).
- 2 Yn unol ag ymrwymiad "Tuag at Ddyfodol Diwastraff" LIC, cynyddu ailgylchu 5% dros y pum mlynedd nesaf (ar sail ffigurau 2013-2014).
- 3 Yn unol ag ymrwymiad "Tuag at Ddyfodol Diwastraff" LIC, lleihau deilliannau gwastraff 1.2% flwyddyn ar ôl blwyddyn tan 2050 (ar sail ffigurau 2013-2014).
- 4 Lleihau effaith cludiant y sefydliad gan gyfrannu at y targed i leihau CO2 (amcan 1).
- 5 Cyfleu mentrau amgylcheddol (a chynaliadwyedd ehangach) i'r cyhoedd a'r staff.
- 6 Parhau i ymgorffori ystyriaethau amgylcheddol mewn gweithdrefnau prynu.

Trefnir bod y polisi hwn ar gael i bob aelod o staff ac mae wedi'i gyhoeddi ar ein gwefan. Bydd y Swyddog Arweiniol: Cynaliadwyedd yn adolygu'r polisi hwn o leiaf bob blwyddyn.

Meilyr Rowlands

Prif Arolygydd Ei Mawrhydi dros Addysg a Hyfforddiant yng Nghymru

Datganiad Amgylcheddol

Sefydliad

Ein **cenhadaeth** yw cyflawni rhagoriaeth i bob dysgwr yng Nghymru trwy ddarparu gwasanaethau arolygu a chyngor annibynnol, o ansawdd uchel. Ein **gweledigaeth** yw cael ein cydnabod trwy arbenigedd ein staff yn llais awdurdodol ar addysg a hyfforddiant yng Nghymru.

Dyma ein hamcanion strategol:

AS1: Darparu atebolrwydd cyhoeddus i ddefnyddwyr gwasanaeth ar ansawdd a safonau addysg a hyfforddiant yng Nghymru

AS2: Llywio datblygiad polisi cenedlaethol gan Lywodraeth Cymru

AS3: Meithrin gallu wrth gyflwyno addysg a hyfforddiant yng Nghymru

Dyma ein hegwyddorion cyflwyno:

EC1: Parhau i ddatblygu Estyn yn sefydliad 'gwerth gorau' a 'chyflogwr enghreifftiol'

EC2: Parhau i gydweithio ag arolygiaethau eraill i gefnogi gwelliant

Dyma ein gwerthoedd:

- Cadw dysgwyr a dinasyddion wrth wraidd ein gwaith
- Gweithredu gyda didwylledd, uniondeb a gwrthrychedd, gan ddangos y safonau uchaf o wasanaeth cyhoeddus
- Meithrin amgylchedd gweithio difyr ac iach
- Gweithio mewn partneriaeth â phobl eraill, tra'n cynnal ein hannibyniaeth
- Dangos arweinyddiaeth a gwaith tîm effeithiol ar bob lefel
- Gwerthfawrogi pobl a'r cyfraniadau a wnânt
- Annog cyfrifoldeb, menter ac arloesedd

Mae'r adran amdanom ni ar ein gwefan yn esbonio ymhellach y gwaith a wnawn o ran arolygiadau darparwyr addysg a hyfforddiant, darparu cyngor ac arweiniad, meithrin gallu a lledaenu arfer orau, a gweithio mewn partneriaeth ag arolygiaethau eraill.

Mae ein hymrwymiad i ddatblygu cynaliadwy wedi'i wreiddio yn ein hegwyddorion cyflwyno, a byddwn yn ymgorffori ystyriaethau datblygu cynaliadwy yn ein holl weithgareddau a phrosesau, ac yn ymgymryd â phroses achredu 'Safon y Ddraig Werdd' i nodi unrhyw gyfleoedd i wella ein gweithgareddau rheoli amgylcheddol ymhellach.

Mae'r ddogfen hon yn nodi ein hamcanion amgylcheddol ac yn adrodd ar ein perfformiad amgylcheddol yn y gorffennol.

Mae prif effeithiau Estyn ar yr amgylchedd yn deillio o ddefnyddio ynni, cludiant, cynhyrchu gwastraff a defnyddio deunyddiau swyddfa. Mae Atodiad 2 (Cofrestr Agweddau Amgylcheddol) yn nodi'n fanwl yr agweddau hynny ar weithgareddau a gwasanaethau Estyn y mae effeithiau amgylcheddol yn deillio ohonynt.

Lluniwyd amcanion a thargedau er mwyn gwella rheolaeth a pherfformiad amgylcheddol a lleihau effeithiau amgylcheddol Estyn.

Amcanion amgylcheddol

- 1 Parhau i fonitro'r CO2 a gynhyrchir, gan anelu at ostyngiad o 5% dros y pum mlynedd nesaf (ar sail ffigurau 2012-2013).

Gwaelodlin Estyn 2012-2013: 205,607.18 kg CO2
Targed erbyn 2017-2018: 195,326.82 kg CO2

- 2 Yn unol ag ymrwymiad "Tuag at Ddyfodol Diwastraff" LIC, cynyddu ailgylchu 5% dros y pum mlynedd nesaf (ar sail ffigurau 2013-2014).

Ailgylchu Estyn yn seiliedig ar bwysau mewn cilogramau o wastraff:
Gwaelodlin Estyn 2013-2014: ailgylchu 71%
Targed Estyn 2018-2019: ailgylchu 76%.

- 3 Yn unol ag ymrwymiad "Tuag at Ddyfodol Diwastraff" LIC, lleihau deilliannau gwastraff 1.2% flwyddyn ar ôl blwyddyn tan 2050 (ar sail ffigurau 2013-2014).

Atal gwastraff Estyn: yn seiliedig ar bwysau mewn cilogramau o wastraff:
Gwaelodlin 2013-2014: 8,079.5 kg o wastraff blynyddol.
Targed: 1.2% o ostyngiad flwyddyn ar ôl blwyddyn tan 2050.

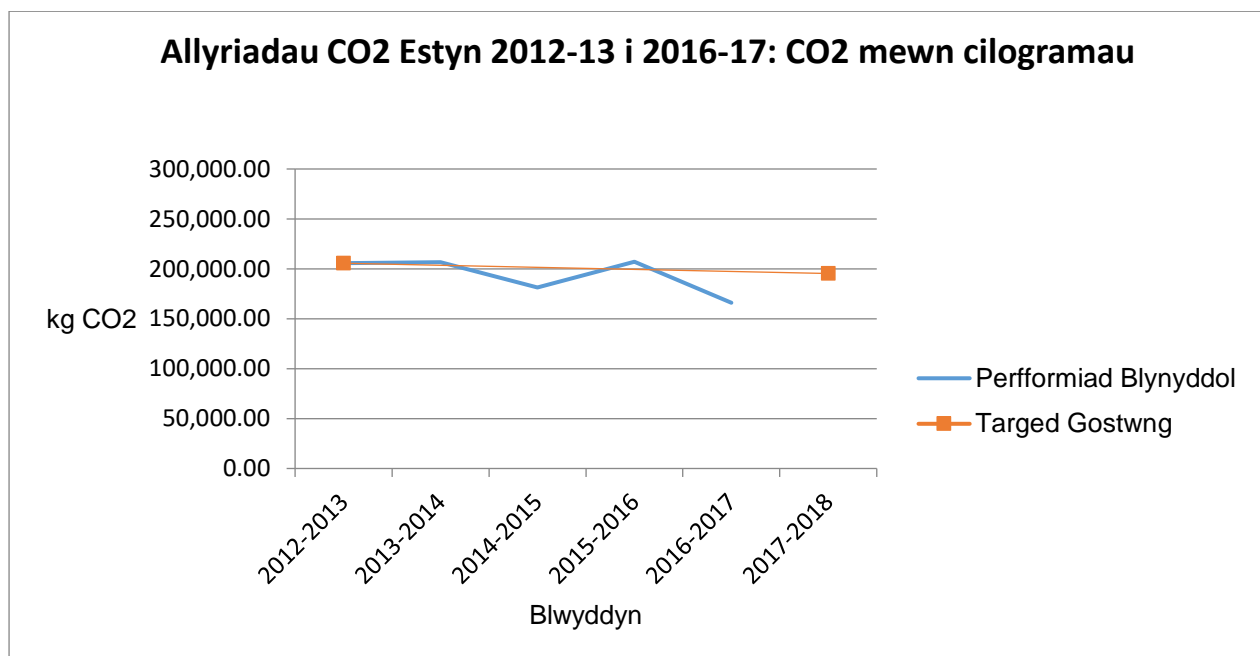
- 4 Lleihau effaith cludiant y sefydliad gan gyfrannu at y targed i leihau CO2 (amcan 1).
- 5 Cyfleu mentrau amgylcheddol (a chynaliadwyedd ehangach) i'r cyhoedd a'r staff.
- 6 Parhau i ymgorffori ystyriaethau amgylcheddol mewn gweithdrefnau prynu.

Perfformiad amgylcheddol Estyn

Mae'r adran hon yn crynhoi perfformiad amgylcheddol Estyn yn erbyn ein hamcanion amgylcheddol. Mae Atodiad 1 yn nodi adroddiad manwl ar ddiwedd cyfnod yn erbyn yr amcanion hyn ar gyfer y cyfnod 2016-2017.

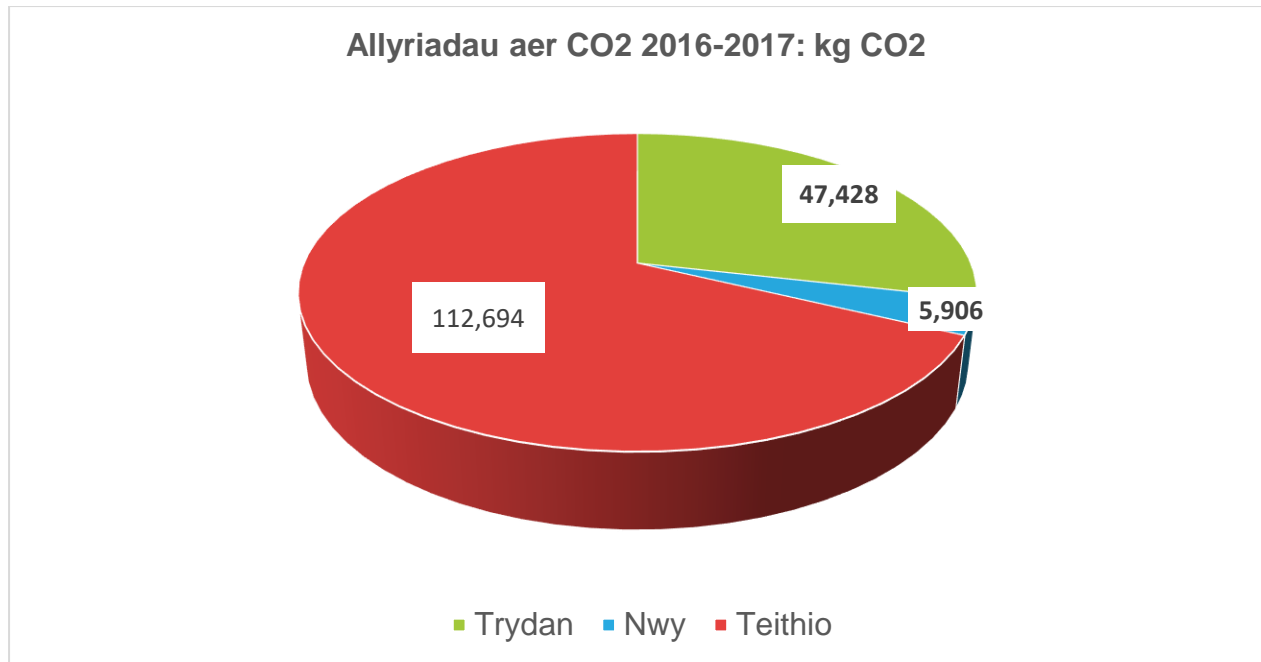
1. Parhau i fonitro'r CO2 a gynhrychir, gan anelu at ostyngiad o 5% dros y pum mlynedd nesaf (ar sail ffigurau 2012-2013).

Gwaelodlin Estyn 2012-2013:	205,607.18 kg CO2
Targed erbyn 2017-2018:	195,326.82 kg CO2
2013-2014:	206,788.04 kg CO2
2014-2015:	181,185.68 kg CO2
2015-2016:	207,108.13 kg CO2
2016-2017:	166,028.09 kg CO2

Eleni, bu gostyngiad o 19.8% mewn allyriadau CO2 cyffredinol – gellir priodoli hyn yn rhannol i effaith gosod system goleuadau LED, sy'n effeithlon o ran ynni, tuag at ddiwedd 2015-16. Arweiniodd hyn at ostyngiad o 36% mewn allyriadau CO2 o drydan yn unig. Rydym yn rhagweld y bydd rhagor o ostyngiadau yn ystod y flwyddyn adrodd nesaf, wedi i system aerdymheru fwy effeithlon gael ei gosod yn ddiweddar.

I Estyn, oherwydd natur ein busnes, cynhrychir y gyfran uchaf o allyriadau CO2 gan ein defnydd o gludiant (112,694 kg CO2 yn 2016-17) fel y dangosir dros y dudalen.

Nodir rhagor o wybodaeth am fentrau Estyn i gefnogi gostyngiad yn yr allyriadau hyn yn adran 4 isod.

2. Yn unol ag ymrwymiad “Tuag at Ddyfodol Diwastraff” LIC, cynyddu ailgylchu 5% dros y pum mlynedd nesaf (ar sail ffigurau 2013-2014).

Mae gan Estyn ddulliau gwaredu ailgylchu/arbed ynni¹ ar waith ar gyfer ffrydiau gwastraff amrywiol, gan gynnwys papur, caniau alwminiwm, poteli plastig, offer TG ac offer electronig arall a gwastraff bwyd. Ein targed (yn unol â LIC) yw i wastraff wedi'i ailgylchu gyfrif am 76% o gyfanswm y gwastraff a gynhrychir erbyn 2018-2019.

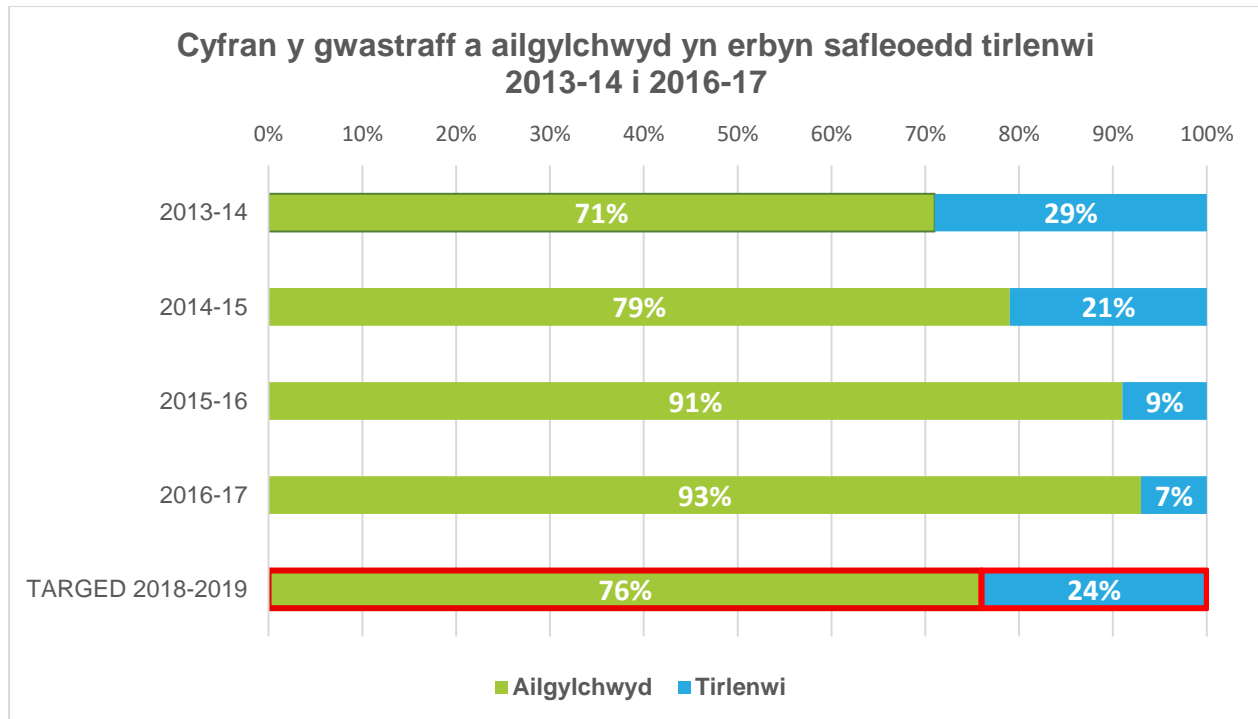
Fe wnaethom gyflawni'r targed hwn yn ystod 2014-2015 ac rydym wedi gwella ar hyn yn barhaus yn ystod y ddwy flynedd ddiwethaf yn olynol; gan gyflawni 91% yn 2015-2016, ac yn fwyaf diweddar, 93% yn 2016-17.

Mae Estyn yn parhau i hyrwyddo ac annog staff i ailgylchu llawer o ffrydiau o wastraff gyda chynwysyddion sy'n cael eu darparu yn y ceginau a'r swyddfa i ddioli gwastraff.

---

¹ Ailgylchu/arbed ynni gan Estyn ar sail pwysau mewn cilogramau o wastraff

Mae cymorth gan staff sy'n gweithio gartref i ailgylchu eu cetrus argraffydd, batris a phapur gwastraff a ddefnyddiwyd yn cyfrannu'n fawr ar gyflawni'r targed hwn.

3. Yn unol ag ymrwymiad "Tuag at Ddyfodol Diwastraff" LIC, lleihau deilliannau gwastraff 1.2% flwyddyn ar ôl blwyddyn tan 2050 (ar sail ffigurau 2013-2014).

Mae Estyn yn annog pob aelod o staff i leihau gwastraff² yn unol â'r 3 egwyddor, sef lleihau, aildefnyddio ac ailgylchu.

Gwaelodlin 2013-2014: 8,080 kg o ddeilliannau gwastraff blynyddol (R-5,767 kg/L-2,313 kg)

Targed: 1.2% o ostyngiad flwyddyn ar ôl blwyddyn tan 2050.

2014-2015: 6,891 kg (R-5,456 kg/L-1,435 kg)

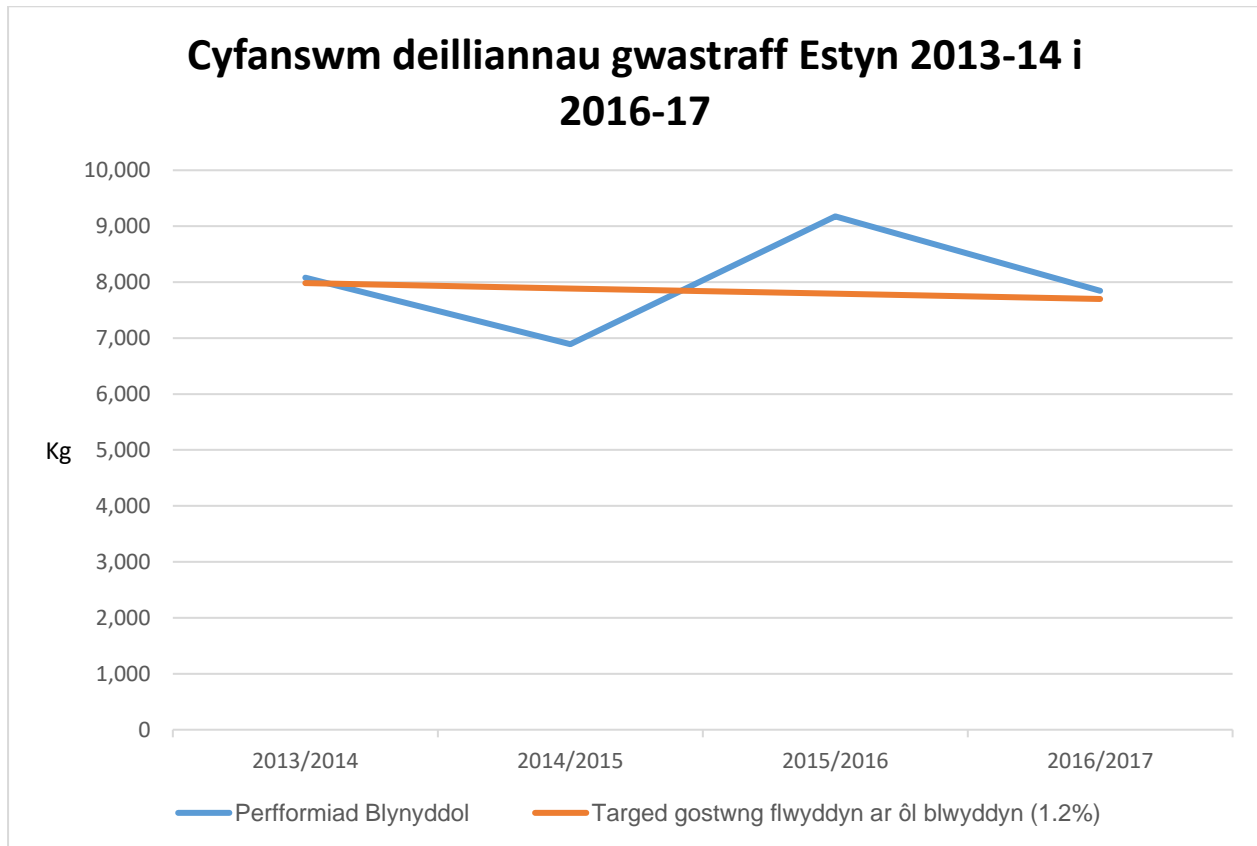
2015-2016: 9,175 kg (R/ER-8,319 kg/L-856 kg)

2016-2017 7,847 kg (R/ER 7,301 kg/L 546 kg)

Er bod Estyn wedi adrodd am gyfanswm y deilliannau gwastraff yn 2015-16 sy'n deillio o glirio'r swyddfa, rydym yn ôl ar y trywydd iawn i fodloni targedau blynyddol erbyn hyn, ac islaw'r gwaelodlin ar gyfer eitemau sy'n mynd i safleoedd tirlenwi ac yn rhagori ar dargedau ailgylchu yn gyson.

² Atal gwastraff Estyn: ar sail pwysau mewn cilogramau o wastraff.

Yn fwy cyffredinol, mae Estyn wedi cynyddu ei ddefnydd o gyfathrebu electronig ymhellach ac wedi lleihau faint o bapur a ddefnyddir yn y swyddfa ac ar gyhoeddiadau allanol.

Mae mentrau sydd wedi'u hymgorffori yn cynnwys:

- Microsoft Sharepoint, sef llwyfan ar gyfer TGCh Estyn sy'n cefnogi cydweithio ac yn cynnwys ystafell arolygu rithwir ar gyfer rhannu gwybodaeth am arolygiadau rhwng darparwyr ac Estyn
- dosbarthu adroddiadau arolygiadau yn electronig i Aelodau Cynulliad a darparwyr
- dosbarthu cylchlythyrau mewnol ac allanol ar-lein; a
- chyhoeddi dogfennau corfforaethol ac adroddiadau cylch gwaith Estyn trwy e-gyfathrebu yn hytrach na'u hargraffu ar ffurf copi caled.

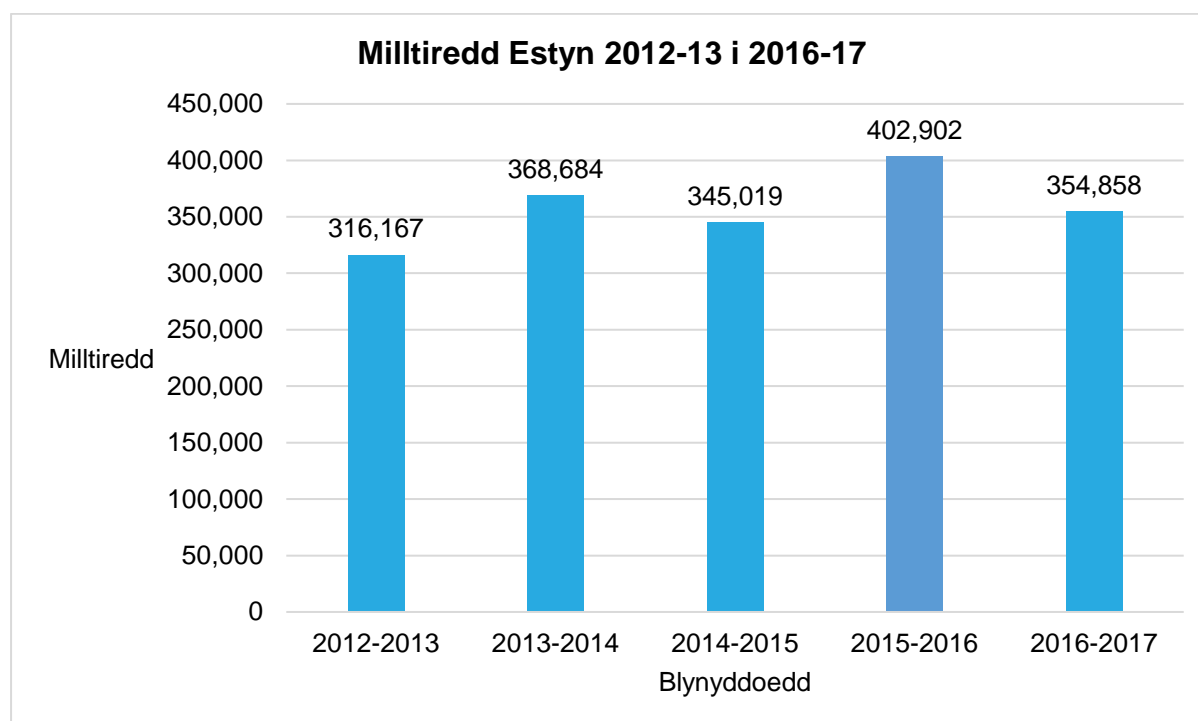
Roedd mentrau diweddar yn 2016-2017 yn y broses arolygu yn cynnwys annog dysgwyr i lenwi holiaduron ar-lein a sicrhau bod rhieni'n ymwybodol o sut i fynd at holiaduron ar-lein. Cyflwynodd Estyn ddigwyddiad hyfforddi pwysig i'r sector Cynradd ym mis Hydref 2016 mewn fformat cwbl ddibapur hefyd.

Mae Estyn wedi ymrwmo hefyd i leihau gwastraff yn ei brosesau recriwtio; ystyrir ceisiadau yn electronig gan y panel gan ddefnyddio gliniaduron a chofbinnau. Parheir i gynnal ymgyrchoedd caffael yn electronig.

Cyfanswm ein gwariant ar wastraff yn 2016-2017 oedd £3,798. Caiff ein defnydd o ddŵr ei reoli gan y landlord ac ar sail rhagolygon costau gwasanaeth, £538 oedd costau dŵr yn 2016-2017.

4. Lleihau effaith cludiant y sefydliad gan gyfrannu at y targed i leihau CO2 (amcan 1).

Mae cludiant yn cynnwys un o effeithiau amgylcheddol mwyaf arwyddocaol y sefydliad. Dyma oedd cyfanswm milltired blynyddol arolygwyr (trwy gerbydau personol staff a chan ddefnyddio'r contract llogi ceir) ar gyfer y blynyddoedd diwethaf.

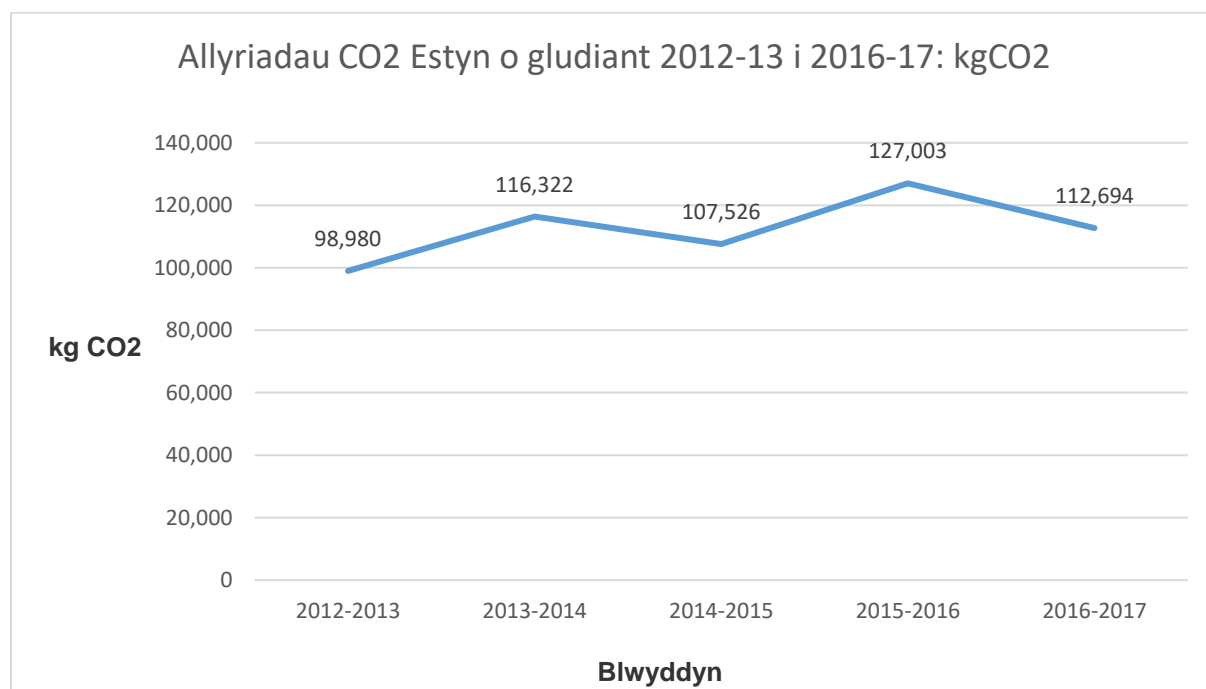
Mae Estyn yn annog cydweithwyr i rannu car wrth deithio ar fusnes swyddogol er mwyn lleihau effaith amgylcheddol teithio swyddogol. Roedd y milltired a gofnodwyd ar ddiwedd 2016-2017 yn dangos gostyngiad o 12% o gymharu â'r flwyddyn flaenorol. Mae'r sefydliad wedi gwneud defnydd ehangach o gyfleuster galwadau cynadledda rhyngweithiol "Go-To" i leihau teithio i gyfarfodydd yn ystod y cyfnod hwn. Gallai hyn fod wedi cyfrannu at y gostyngiad hwn.

Nod contract llogi ceir Estyn yw lleihau'r effaith ar yr amgylchedd trwy deithio wrth i geir sydd ar gael trwy'r cynllun gael eu dewis yn benodol gyda'r nod i leihau effaith yr allyriadau o gludiant. Caiff y ceir llogi eu diweddarau'n rheolaidd i sicrhau bod cerbydau ag allyriadau isel yn cael eu defnyddio.

Hefyd, mae staff sy'n gyrru fel rhan o'u rôl yn cael eu hannog i yrru'n ddiogel a llenwi eu cerbydau â thanwydd yn effeithlon, a chaiff cyrsiau eu cynnig i ddechreuwyr newydd a staff presennol. Mae Estyn hefyd yn ymdrechu i drefnu cyrsiau a digwyddiadau yn ddaearyddol i leihau teithio i ddigwyddiad.

Mae Estyn hefyd yn cefnogi staff sy'n dymuno cymudo i'n swyddfa neu fynyachu cyfarfodydd ar feic. Rydym yn cynnig cyfleuster storio beiciau ac yn darparu gwybodaeth am lwybrau beicio diogel o gwmpas ein swyddfa yng Nghaerdydd.

Dangosir isod yr allyriadau cludiant blynyddol arolygwyr (car, rheilffordd ac awyr) ar gyfer yr ychydig flynyddoedd diwethaf.

Mae busnes craidd Estyn yn golygu bod arolygwyr yn teithio ledled Cymru i ymweld â darparwyr ar draws pob sector addysg. Yn ystod 2016-2017, bu gostyngiad o 11.3% mewn allyriadau CO2 o gludiant. Fodd bynnag, roedd allyriadau cludiant yn cyfrif am 68% o gyfanswm yr allyriadau yn ystod y cyfnod hwn o gymharu â 61% yn 2015-16.

Er bod allyriadau tanwydd o ddisel a phetrol wedi gostwng 12% yn 2016-2017, cynyddodd allyriadau o deithio ar y trên 35% - arhosodd allyriadau teithio awyr ar lefel debyg i 2015-2016.

Nod Estyn yw lleihau allyriadau CO2 o gludiant fel yr amlinellir uchod ond fel arolygiaeth sy'n cwmpasu Cymru gyfan, mae effaith cludiant Estyn yn agwedd allweddol ar ein gwaith.

5. Cyfleu mentrau amgylcheddol (a chynaliadwyedd ehangach) i'r cyhoedd a'r staff.

Mae proses arolygu Estyn yn parhau i sicrhau bod dealltwriaeth disgyblion o ddatblygu cynaliadwy a dinasyddiaeth fyd-eang yn datblygu wrth iddynt symud trwy eu haddysg.

Mae Estyn yn parhau i gyfarfod â sefydliadau fel Rhaglen Dysgu Byd-eang Cymru, (RhDB-C) i rannu arfer dda a chynnal y proffil addysg ar gyfer datblygu cynaliadwy a dinasyddiaeth fyd-eang (ADCDF) mewn ysgolion.

Mewn arolygiadau yn ystod 2016/17, nodwyd bod 19 o ddarparwyr yn dangos arfer dda mewn ADCDF. Roedd y darparwyr hyn yn cynnwys y sectorau cynradd, uwchradd, pob oed, arbennig a dysgu yn y gwaith. Pan nodwyd arfer gref, roedd nodweddion yn cynnwys:

- mae'r darparwr wedi nodi staff sydd â'r cyfrifoldeb penodol i hyrwyddo addysg ar gyfer datblygu cynaliadwy a dinasyddiaeth fyd-eang
- caiff y ddarpariaeth ar gyfer y maes addysg hwn ei hintegreiddio ar draws y cwricwlwm
- ceir clybiau allgyrsiol sefydledig sy'n effeithio ar amgylchedd ac arferion yr ysgol
- mae enghreifftiau o brosiectau cynaliadwy yn cynnwys: ailgylchu, cynnal gardd ysgol ('diwrnod dod â rhaw i'r ysgol'), adeiladu gwesteiau i bryfed, plannu coed, sefydlu bws cerdded, lleihau ynni a gwastraff bwyd ('Power Rangers' a 'Gwylwyr Gwastraff' ('Waste Watchers')) a dysgu am adeiladu cynaliadwy
- mae darparwyr yn cynyddu eu cysylltiadau â gwledydd yn Ewrop a'r byd ehangach ac yn dathlu gwahaniaethau diwylliannol
- mae disgyblion yn deall eu rôl fel dinasyddion byd-eang trwy gymorth sefydliadau fel Maint Cymru, Masnach Deg, Water Aid a Cafod

Mae Estyn wedi gweithio hefyd i gyfleu gwybodaeth a chymorth priodol i gynorthwyo staff i arfer eu cyfrifoldeb amgylcheddol yn ystod y flwyddyn. Er enghraifft, mae ein Polisi a Datganiad Amgylcheddol wedi'i gyhoeddi ar ein gwefan, mae erthyglau amgylcheddol wedi'u cynnwys yng nghylchlythyr staff Estyn, mae ein Grŵp Cyflwyno Gwasanaethau yn fforwm misol ar gyfer materion gweithredol ac wedi cynnwys cynnydd yn erbyn amcanion a thargedau amgylcheddol, ac mae asesiadau effaith, a gynhelir ar gyfer pob un o bolisiau Estyn, wedi cynnwys rhoi ystyriaeth i berfformiad amgylcheddol.

Pasiwyd Bil Llesiant Cenedlaethau'r Dyfodol (Cymru) gan Gynulliad Cenedlaethol Cymru ddydd Mawrth 17 Mawrth 2015. Mae hyn yn gosod dyletswydd ar rai sefydliadau i sicrhau mai datblygu cynaliadwy (DC) yw eu hegwyddor drefnu ganolog. Er na fydd y ddyletswydd hon yn berthnasol i Estyn, rydym wedi gwneud cryn dipyn i gyflwyno'r elfennau datblygu cynaliadwy angenrheidiol yn ein hamcanion strategol a'n hegwyddorion cyflwyno. Mae [Cynllun Blynyddol Estyn 2017 - 2018](#) wedi'i gyhoeddi ar wefan Estyn ac mae'n cynnwys y modd y mae Estyn yn gweithio i gyflawni'r weledigaeth ar gyfer Cymru a nodir yn y nodau lles, a'r pum ffordd o weithio (yr egwyddor datblygu cynaliadwy) yn Atodiad 1.

6. Parhau i ymgorffori ystyriaethau amgylcheddol mewn gweithdrefnau prynu.

Wrth gaffael nwyddau a gwasanaethau cysylltiedig nad ydynt yn ymwneud ag arolygu, pan fo'n berthnasol, mae'n ofynnol i gyflenwyr gefnogi ymrwymiad Estyn i leihau ei effaith ar yr amgylchedd a rhoddir y ddolen i'r wefan at Bolisi Amgylcheddol Estyn iddynt. Ar gyfer caffael nad yw'n ymwneud ag arolygu, mae'r holl ddogfennau caffael sy'n deillio o Estyn wedi bod ar ffurf electronig er Medi 2010. Caiff ystyriaeth i ffactorau amgylcheddol ei chynnwys yn rheolaidd mewn meini prawf arfarnu tendrau a rhoddir cyfarwyddyd i gyflenwyr ddarparu dolenni cyswllt at eu gwefan, a sganio ardstiad perthnasol i ddangos tystiolaeth o hyn, yn hytrach nag anfon dogfennau manwl â'u cynnig.

Wrth droi at gaffael gwasanaethau yn gysylltiedig ag arolygu, mae Arolygwyr Ychwanegol dan Gontract yn cyflwyno cynigion contract i ni yn electronig trwy borth diogel. Wedi iddynt gael eu hymgorffori'n llawn yn y flwyddyn ariannol i ddod, cyfnod dau system Proffiliau Arolygwyr Estyn fydd yr offeryn electronig ar gyfer rheoli darparu adnoddau a defnyddio Arolygwyr Ychwanegol dan Gontract. Bydd yr ymarferoldeb hwn hefyd yn dileu'r angen i Arolygwyr Ychwanegol dan Gontract gyflwyno anfonebau i Estyn, gan leihau'r defnydd o bapur ymhellach i'r ddwy ochr.

Bydd cyflenwyr a ddarperir trwy fframweithiau'r llywodraeth eisoes wedi dangos eu hymrwymiad i wella'r amgylchedd i gymhwyso i gael eu cynnwys mewn tendrau. Pan na fydd unrhyw fframwaith llywodraeth addas, neu ar adegau pan na fydd cost nwyddau/gwasanaethau yn gofyn am dendr llawn, darperir cyflenwyr trwy gronfa ddata Sell2Wales, sydd hefyd yn cefnogi mentrau bach a chanolig yng Nghymru. Mae defnyddio'r llwybr hwn wedi galluogi Estyn i ymgysylltu â chyflenwyr lleol, a phan fo modd, lleihau allyriadau a lleihau'r ôl-troed carbon, er enghraifft defnyddir cwmnïau lleol ar gyfer pob digwyddiad arlwygo mewnol; gwasanaethau ffilm, dylunio graffeg a gwasanaethau ffotograffiaeth ddigidol ar gyfer Adroddiad Blynyddol PAEM.

Atodiad 1: Amcanion a thargedau – adroddiad diwedd cyfnod 2016-2017

Cyf	Amcan	Targed / Camau Gweithredu	Adroddiad cynnydd	Terfyn amser	Swyddog Arweiniol
T01	Amcan 1: Parhau i fonitro'r CO2 a gynhyrchir, gan anelu at ostyngiad o 5% dros y pum mlynedd nesaf (ar sail ffigurau 2012-2013)	<p>Gwaelodlin 2012-2013: 205,607 kgsCO2 Targed erbyn 2017-2018: 195,327 kgs CO2</p> <p>1.1. Sicrhau bod yr holl offer trydanol nad yw'n hanfodol yn cael ei ddiffodd ar ddiwedd y dydd i leihau gwastraff ynni. 1.2 Byddwn yn prynu offer TG newydd sy'n effeithlon o ran ynni sydd â chyfraddiad seren rhagorol 1.3 Aerdymheru – archwilio opsiynau gyda'r landlord i gael system sy'n effeithlon o ran ynni yn lle'r system bresennol. 1.4 Monitro a chofnodi defnydd o drydan a nwy yn rheolaidd</p>	<p>Cynnydd tuag at darged: Rydym yn ôl ar y trywydd iawn erbyn hyn ar ôl 19.8% o ostyngiad cyffredinol mewn allyriadau CO2. Gellir priodoli hyn yn rhannol i ddefnyddio goleuadau LED sy'n fwy effeithlon o ran ynni. Rydym yn obeithiol y byddwn yn aros o fewn allyriadau targed ar ddiwedd y flwyddyn adrodd nesaf wedi i system aerdymheru fwy effeithlon gael ei gosod ym mis Ionawr 2017.</p> <p>2012-2013: 205,607.18 kg CO2 (gwaelodlin Estyn) 2013-2014: 206,788.04 kg CO2 2014-2015: 181,185.68 kg CO2 2015-2016: 207,108.13 kg CO2 2016-2017: 166,028.09 kg CO2</p> <p>1.1 Caiff yr holl offer trydanol nad yw'n hanfodol ei ddiffodd ac mae'r holl offer TG yn cau i lawr yn awtomatig am 7:00pm bob dydd. Mae peiriannau argraffu a llungopïo swyddfa yn dychwelyd i'r modd 'cysgu' pan na fyddant yn cael eu defnyddio. 1.2 Caiff offer TG ei gaffael gan roi blaenoriaeth i effeithlonrwydd o ran ynni. 1.3 Gosodwyd system sy'n fwy effeithlon o ran ynni yn lle system aerdymheru Estyn yn ystod rhan olaf 2016-2017. 1.4 Mae defnydd o nwy a thrydan yn parhau i gael ei gofnodi a'i adolygu bob chwarter.</p>	31/03/17	Swyddog Gwasanaethau Swyddfa

Polisi a Datganiad Amgylcheddol Estyn

Cyf	Amcan	Targed / Camau Gweithredu	Adroddiad cynnydd	Terfyn amser	Swyddog Arweiniol
T02	Amcan 2: Yn unol ag ymrwymiad LIC "Tuag at Ddyfodol Diwastraff", cynyddu ailgylchu 5% dros y pum mlynedd nesaf (ar sail ffigurau 2013-2014).	<p>Mae "Tuag at Ddyfodol Diwastraff" Llywodraeth Cymru (y strategaeth wastraff droswaol ar gyfer Cymru) yn cynnwys nifer o dargedau.</p> <ul style="list-style-type: none"> Ailgylchu – ailgylchu 70% o wastraff sector cyhoeddus erbyn 2024/25. <p>Ailgylchu T02 Estyn: Gwaelodlin 2013-2014: ailgylchu 71% Targed 2018-2019: ailgylchu 76%.</p> <p>2.1 Gwneud y defnydd mwyaf o'r cyfleusterau ailgylchu yn y swyddfa fel nad yw gwastraff yn mynd i safleoedd tirlenwi.</p> <p>2.2 Byddwn yn annog pobl sy'n gweithio gartref i ddilyn arfer gynaliadwy o ran gwastraff/ailgylchu.</p>	<p>Cynnydd tuag at darged: Rydym wedi bod yn cynyddu ein hailgylchu a lleihau ein gwastraff i safleoedd tirlenwi bob blwyddyn er 2005-2006. Er bod 37% o'n gwastraff wedi cael ei ailgylchu yn 2005-2006, yn 2016-2017, roedd gwastraff wedi'i ailgylchu / arbed ynni yn cyfrif am 93% o'r holl wastraff a gynhyrchwyd gennym.</p> <p>2013-2014 – ailgylchwyd 71% ac aeth 29% i safleoedd tirlenwi 2014-2015 – ailgylchwyd 79% ac aeth 21% i safleoedd tirlenwi 2015-2016 – ailgylchwyd 91% /arbed ynni ac aeth 9% i safleoedd tirlenwi (mae canrannau wedi eu seilio ar bwysau mewn cilogramau (kg) o'r gwastraff a ailgylchwyd) 2016-2017 – ailgylchwyd 93% /arbed ynni ac aeth 7% i safleoedd tirlenwi</p> <p>2.1 Mae Estyn yn parhau i wneud defnydd effeithiol o'r dulliau gwaredu ailgylchu/arbed ynni y mae wedi eu rhoi ar waith ar gyfer ffrydiau gwastraff amrywiol; mae hyn yn cynnwys papur, caniau alwminiwm, poteli plastig, TG ac offer electronig arall a gwastraff bwyd. Mae Estyn yn parhau i hyrwyddo ac annog staff i ailgylchu'r eitemau hyn, gan ddarparu cynwysyddion yn y ceginau ac o gwmpas y swyddfa i gynorthwyo pobl i ddioli gwastraff yn effeithlon. Rydym hefyd yn gweithio'n agos â chyflenwyr arlwyo, ein cwmni sy'n glanhau'r swyddfa a'n contractwyr gwaredu offer i'n cefnogi wrth i ni gyflawni a chynnal ein targedau ailgylchu yn barhaus.</p>	31/03/17	Swyddog Gwasanaethau Swyddfa

Polisi a Datganiad Amgylcheddol Estyn

Cyf	Amcan	Targed / Camau Gweithredu	Adroddiad cynnydd	Terfyn amser	Swyddog Arweiniol
			<p>2.2 Mae polisi gweithio gartref Estyn yn nodi arweiniad i AEM ar ddychwelyd/gwaredu gwastraff sensitif trwy'r contractau ailgylchu 'yn y swyddfa' ar gyfer papur, cetris argraffydd a batris. Mae'r tîm Gwasanaethau Swyddfa yn atgoffa AEM yn amserol am hyn cyn iddynt fynychu'r rhaglen datblygiad proffesiynol tymhorol yn y swyddfa.</p>		
T03	<p>Amcan 3: Yn unol ag ymrwymiad LIC "Tuag at Ddyfodol Diwastraff", lleihau gwastraff 1.2% flwyddyn ar ôl blwyddyn tan 2050 (ar sail ffigurau 2013-2014).</p>	<p>Mae "Tuag at Ddyfodol Diwastraff" Llywodraeth Cymru (y strategaeth wastraff drosfwaol ar gyfer Cymru) yn cynnwys nifer o dargedau.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Atal gwastraff - gostyngiad blynyddol o 1.2% mewn gwastraff, flwyddyn ar ôl blwyddyn tan 2050 (gostyngiad % blynyddol o waelodlin 2006-2007). Estyn T03. <p>Atal gwastraff Estyn: Gwaelodlin 2013-2014: 8,079.5kg o wastraff blynyddol. Targed: gostyngiad o 1.2% flwyddyn ar ôl blwyddyn tan 2050.</p> <p>3.1 Cynyddu'r defnydd o gyfathrebu electronig yn lle cyfathrebu ar bapur ar arolygiadau. 3.2 Cynyddu'r defnydd o</p>	<p>Cynnydd tuag at darged:</p> <p>Er bod Estyn wedi adrodd am gynnydd yng nghyfanswm y gwastraff yn 2015-16 ar ôl gwaredu llawer o offer swyddfa, mae canlyniad 2016-17 yn dangos ein bod bellach ar y trywydd iawn i fodloni ein targedau blynyddol.</p> <p>2013-2014: 8,080 kg (R-5,767 kg/L-2,313 kg) 2014-2015: 6,891 kg (R-5,456 kg/L-1,435 kg) 2015-2016: 9,175 kg (R/ER- 8,319 kg/L-856 kg) 2016-2017: 7,847 kg (R/ER 7,301 kg/L 546 kg)</p> <p>3.1 Roedd mentrau a gyflwynwyd yn 2016-2017 yn y broses arolygu yn cynnwys: llenwi holiaduron i ddysgwyr ar-lein a sicrhau ymwybyddiaeth rhieni o sut i fynd at arolygon ar-lein; a datblygiadau pellach i gefnogi cydweithio a rhannu gwybodaeth am arolygiadau rhwng Estyn a darparwyr.</p> <p>3.2 Mae'r holl ymgyrchoedd caffael ar gyfer y rhan fwyaf yn ddibapur – h.y. o wahoddiad i dendro, derbyn cynigion, arfarnu tendrau a dyfarnu a chyfleu canlyniad y tendr wrth y cyflenwr.</p>	31/03/17	<p>Swyddog Gwasanaethau Swyddfa; Rheolwr Caffael; Rheolwr Ymgysylltu â Rhanddeiliaid; Swyddog Digwyddiadau; Rheolwr Cydlynu Arolygiadau</p>

Polisi a Datganiad Amgylcheddol Estyn

Cyf	Amcan	Targed / Camau Gweithredu	Adroddiad cynnydd	Terfyn amser	Swyddog Arweiniol
		<p>gyfathrebu electronig yn lle cyfathrebu ar bapur yn ystod prosesau caffael.</p> <p>3.3 Cynyddu cyfathrebu electronig yn holl gyfarfodydd a digwyddiadau a gweithgareddau swyddfa Estyn.</p> <p>3.4 Monitro a rheoli'r ffordd y caiff gwastraff ei ddioli.</p> <p>3.5 Cynyddu'r defnydd o gyfathrebu electronig yn lle cyfathrebu ar bapur yn ystod recriwtio.</p>	<p>3.3 Mae gan Estyn liniaduron (gyda mynediad at lwyfan Microsoft Sharepoint) a thafunyddion ym mhob ystafell gyfarfod. Mae mynediad at ymarferoldeb GoTo hefyd yn galluogi staff sy'n gweithio gartref i fynychu cyfarfodydd mewnol. Cyhoeddir papurau yn electronig trwy ddolen gyswllt at y dogfennau perthnasol yn Sharepoint. Mae tîm Digwyddiadau Estyn yn edrych ar ddulliau o leihau'r defnydd o bapur cyn pob prosiect gyda Swyddog Arweiniol yr hyfforddiant – roedd y Daith Gwella Ysgolion Cynradd (Hyd 2016), digwyddiad a gyrhaeddodd ein cynulleidfa fwyaf, yn gwbl ddibapur.</p> <p>3.4 Gyda chymorth gan gydweithwyr a chyflenwyr gwasanaethau, a thrwy roi cyfarwyddyd clir iddynt, mae tîm Gwasanaethau Swyddfa Estyn yn rheoli'r arfer o ddioli ffrydiau gwastraff yn y swyddfa yn effeithiol. Mae monitro'n digwydd trwy gyswllt rheolaidd â chyflenwyr gwasanaethau trwy gyfarfodydd rheoli contractau a chwblhau cofnodion gwastraff yn rheolaidd.</p> <p>3.5 Symudodd Estyn at ddull didoli recriwtio electronig ym mis Ionawr 2016. Caiff ceisiadau eu hystyried yn electronig gan y panel recriwtio gan ddefnyddio gliniaduron, a darperir un copi caled yn unig o bob cais.</p>		
T04	<p>Amcan 4: Lleihau effaith cludiant y sefydliad gan gyfrannu at y targed gostwng CO2 (T01).</p>	<p>4.1 Monitro teithiau busnes sy'n cael eu gwneud yng ngherbydau personol y staff a'r teithiau busnes sy'n cael eu gwneud gan ddefnyddio'r contract llogi ceir</p> <p>4.2 Anelu at leihau teithio diangen gan staff ac annog gyrru eco.</p>	<p>Cynnydd tuag at darged:</p> <p>Mae busnes craidd Estyn yn cynnwys teithio ledled Cymru i ymweld â darparwyr ar draws pob sector addysg, felly mae cludiant yn parhau i fod yn un o effeithiau amgylcheddol mwyaf arwyddocaol y sefydliad.</p> <p>2012-2013 - 98,980 kg CO2 2013-2014 - 116,322 kg CO2 2014-2015 - 107,526 kg CO2 2015-2016 – 127,003 kg CO2</p>	31/03/17	<p>Rheolwr Caffael; Rheolwr Ymgysylltu â Rhanddeiliaid; Swyddog Digwyddiadau</p>

Polisi a Datganiad Amgylcheddol Estyn

Cyf	Amcan	Targed / Camau Gweithredu	Adroddiad cynnydd	Terfyn amser	Swyddog Arweiniol
		<p>4.3 Sicrhau bod y contract llogi ceir yn bodloni meini prawf cynaliadwy.</p>	<p>2016-2017 – 112,694 kg CO₂</p> <p>Er bod allyriadau tanwydd o ddisel a phetrol wedi gostwng 12%, cynyddodd allyriadau teithio ar y rheilffordd 35% (arhosodd lefel teithio yn yr awyr ar lefel debyg i 2015-2016). Roedd allyriadau cludiant yn cyfrif am 68% o gyfanswm yr allyriadau yn 2016-2017 – cynnydd o 7% o gymharu â 2015-2016. Rydym yn monitro'r dangosydd amgylcheddol hwn yn barhaus, ac mae gennym strategaethau ar waith i leihau effaith ein cludiant ar yr amgylchedd. Yn ychwanegol, mae Estyn yn cefnogi staff sy'n dymuno beicio i'r gwaith/mynychu cyfarfodydd ar feic; rydym yn cynnig cyfleuster storio beiciau ac yn darparu gwybodaeth am lwybrau beicio diogel o amgylch swyddfa Caerdydd.</p> <p>4.1 Cofnodir y defnydd a wneir o gerbydau preifat ar gyfer teithiau busnes ar ffurflenni teithio a chynhaliadau staff, ynghyd â data allyriadau CO₂, a adroddir yn rheolaidd gan y tîm Caffael. Caiff cofnod llogi ceir ei gynnal hefyd.</p> <p>4.2 Mae Estyn yn annog cydweithwyr i rannu car wrth deithio ar fusnes swyddogol/mynychu digwyddiadau Corfforaethol ac fe gânt eu hannog i yrru'n ddiogel a defnyddio tanwydd yn effeithlon, er mwyn lleihau'r effaith ar yr amgylchedd. Hefyd, mae AEM sy'n gyrru fel rhan o'u rôl yn mynychu cwrs gyrru gorfodol pan gânt eu penodi (diweddarir bob 3 blynedd). Mae Estyn yn ymdrechu i drefnu cyrsiau a digwyddiadau yn ddaearyddol hefyd i leihau teithio i ddigwyddiad.</p>		

Polisi a Datganiad Amgylcheddol Estyn

Cyf	Amcan	Targed / Camau Gweithredu	Adroddiad cynnydd	Terfyn amser	Swyddog Arweiniol
			<p>4.3 Rheolir defnydd Estyn o logi ceir trwy Fframwaith Cymru Gyfan lle mae ystyriaeth i gynaliadwyedd yn hanfodol ar gyfer cynnwys cyflenwyr yn y fframwaith. Caiff ceir sydd ar gael trwy'r cynllun eu dewis yn benodol, a'r nod yw lleihau effaith allyriadau o gludiant. Caiff cerbydau'r ceir a logir eu diweddarau'n rheolaidd i sicrhau bod cerbydau allyriadau isel yn cael eu defnyddio.</p>		
T05	<p>Amcan 5: Cyfleu mentrau amgylcheddol (a chynaliadwyedd ehangach) i'r cyhoedd a'r staff.</p>	<p>5.1. Sicrhau bod pob un o'r staff yn ymwybodol o'r Polisi Amgylcheddol a'n hamcanion. 5.2. Sicrhau bod polisiau Estyn yn cyfrannu at gynaliadwyedd.</p>	<p>5.1 Mae Estyn yn gweithio i sicrhau y gwneir y mwyaf o ymwybyddiaeth staff o'i Bolisi Amgylcheddol a'i amcanion mewn nifer o ffyrdd, sef:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Caiff Polisi Amgylcheddol Estyn ei arddangos yn nerbynfa ein swyddfa. • Mae'r Polisi a'r Datganiad Amgylcheddol wedi'i gyhoeddi ar ein gwefan, ynghyd â'n Cofrestr Agweddau Amgylcheddol ac adroddiad cynnydd ar ein hamcanion. • Caiff cynnydd o ran ein hamcanion ei drafod yn rheolaidd yng Ngrŵp Cyflwyno Gwasanaethau Estyn (fforwm rheolaidd ar gyfer Gwasanaethau Corfforaethol a staff Arolygu) • Cadarnhaodd yr asesydd allanol ar gyfer Dyfarniad y Ddraig Werdd fod Estyn wedi bodloni lefel 3 y safon yn ei hadroddiad archwilio a dderbyniwyd ar 24 Ionawr 2017. • Defnyddir tudalen gyhoeddiadau Estyn ar y fewnwyd, cylchlythyrau mewnol a chylchlythyrau i adrodd ar gynnydd amgylcheddol. <p>5.2 Cynhelir asesiadau effaith ar gyfer pob polisi Estyn sy'n cynnwys ystyriaeth i berfformiad amgylcheddol. Rydym yn asesu effaith bosibl polisi (cadarnhaol, negyddol a dim effaith) ar weithgarwch gweithredol</p>	31/03/17	Swyddog Arweiniol: Cynaliadwyedd

Polisi a Datganiad Amgylcheddol Estyn

Cyf	Amcan	Targed / Camau Gweithredu	Adroddiad cynnydd	Terfyn amser	Swyddog Arweiniol
			<p>amgylcheddol Estyn (e.e. lleihau gwastraff ac arferion swyddfa cynaliadwy, effeithlonrwydd o ran ynni, lleihau effaith amgylcheddol teithio swyddogol) ac ar ADCDF. Yn ychwanegol, mae Atodiad 1 Cynllun Blynyddol Estyn 2017 - 2018 yn amlinellu'r modd y mae Estyn yn cyfrannu at Ddeddf Llesiant Cenedlaethau'r Dyfodol, e.e. materion lles cymdeithasol, economaidd, amgylcheddol a diwylliannol. Mae'r ddogfen yn cynnwys cyfeiriad at adroddiadau cylch gwaith/arolwg perthnasol yn y gorffennol a'r dyfodol i ddangos tystiolaeth o hyn.</p>		
T06	Amcan 6: Parhau i ymgorffori ystyriaethau amgylcheddol mewn gweithdrefnau prynu	<p>6.1 Byddwn yn prynu nwyddau a gwasanaethau i leihau effeithiau amgylcheddol niweidiol.</p> <p>6.2 Byddwn yn defnyddio cyflenwyr lleol lle bo'n briodol</p> <p>6.3 Byddwn yn annog cyflenwyr i ymrwmo i wella perfformiad amgylcheddol.</p>	<p>6.1 Mae Estyn wedi ymrwmo i ddefnyddio'r llwybr sy'n fwyaf cost effeithiol/amgylcheddol gadarn wrth gaffael nwyddau a gwasanaethau. Gwelir tystiolaeth o hyn trwy ddefnydd eang Estyn o fframweithiau lle archwiliwyd i gefndir cyflenwyr eisoes ar gyfer eu hymrwymiad i wella'r amgylchedd i gymhwysu ar gyfer eu cynnwys mewn tendrau.</p> <p>6.2 Pan na fydd fframwaith addas gan y llywodraeth neu ar adegau lle nad yw cost nwyddau/gwasanaethau yn gofyn am dendr llawn, darperir cyflenwyr trwy gronfa ddata Sell2Wales; mae cefnogi mentrau bach a chanolig yn flaenoriaeth allweddol i ni.</p> <p>Mae defnyddio'r llwybr hwn wedi galluogi Estyn i ymgysylltu â chyflenwyr lleol, lleihau allyriadau a lleihau'r ôl-troed carbon lle bo modd. Mae enghreifftiau o gyflenwyr lleol yn cynnwys arlwywyr, contractwyr glanhau, a phan fydd angen cyfieithydd ar y pryd ar gyfer cyfweliadau neu mewn digwyddiadau hyfforddi hefyd, darperir cyflenwyr o'r ardal leol i'r digwyddiad pan fo modd.</p>	31/03/17	Rheolwr Caffael

Polisi a Datganiad Amgylcheddol Estyn

Cyf	Amcan	Targed / Camau Gweithredu	Adroddiad cynnydd	Terfyn amser	Swyddog Arweiniol
			<p>6.3 Ar gyfer yr holl gaffael perthnasol nad yw'n ymwneud ag arolygu, mae'n ofynnol i gontractwyr gefnogi ymrwymiad Estyn i leihau ei effaith ar yr amgylchedd a rhoddir y ddolen gyswllt i'r wefan ar gyfer polisi Amgylcheddol Estyn iddynt. Mae Estyn yn gofyn am dystiolaeth o'r ymrwymiad hwn wrth arfarnu cynigion tendr.</p> <p>Wrth droi at gaffael arolygiadau, mae Arolygwyr Ychwanegol dan Gontract yn parhau i gyflwyno eu cynigion contract bob tymor ac yn cofrestru eu derbyniad o'r contract yn electronig.</p> <p>Yn ychwanegol, mae'r rhan fwyaf o gyflenwyr yn anfon eu hanfonebau atom trwy'r e-bost.</p>		

Atodiad 2: Cofrestr Agweddau Amgylcheddol 2016-2017

Maes Agwedd	Gweithgaredd	Maint/Nifer 2015-16	Maint/Nifer 2016-17	Effraith Uniongy	Effraith Anunion	Tir/Awyrdŵr	Arferol/Anarferol/Brys	Cyfeithiol/Rheolaethol	Cyfeirnod Deddfwriaeth	Canlyniad				Tebygolrwy				Cyfeiriad O&T 2015-2016	Cyfeiriad gweithdrefn	
										Deudfwriaeth	Difrod Amg	Graddfa / Swm	Rheolaeth	Amllder	Risg	Gradd Anwyddocad	Anwyddocad (LIN)			
A01	Deunyddiau, Offer a Storio (nid yw'n cynnwys gwaredu)																			
	Defnydd gwirioneddol o Bapur Swyddfa (nid papur o bapur)	Defnydd cyffredinol o bapur	710 o rimiau	730 o rimiau	D		L	N	N		1	3	2	2	3	1	36	N	T02/T03	
	Nwyddau traul TG	Defnydd Swyddfa / A	185 o getris du / 449 lliw.	235 o getris du / 525 lliw	D		L	N	N		1	2	2	1	2	1	20	N	T06	
	Offer TG	Defnydd Swyddfa / A	100 Monitor, 70 Man gwaith 197 Gliniadur 8 argraffydd swyddfa 86 argraffydd cartref 7 argraffydd cludadwy a ddefnyddir ar gyfer digwyddiadau 11 Llechen	90 Monitor, 70 Man gwaith 130 Gliniadur 5 argraffydd swyddfa 85 argraffydd cartref 11 argraffydd cludadwy a ddefnyddir ar gyfer digwyddiadau 12 Llechen	D		L / A	N	N		1	3	2	1	3	1	30	N	T01/T06	
	Deunyddiau Glanhu	Glanhu swyddfeydd	Blychau o: • Llaithrydd lafant Cleanline - 54 lit • Glanhaydd toiled amgylcheddol Jangro - 63 lit • Gel llawr amgylcheddol Jangro - 8 lit • Glanhaydd llawr Enviro F3 - 4 lit • Glanhaydd arwyneb caled Enviro H2 - 4 lit • Glanweithydd cegin Enviro K4 - 4 lit • Glanhaydd ystafell ymolchi Enviro W1 - 4 lit • Sbyngau meddal hawdd i'w gafael Jangro - 450 • Weipiau ffôn Jangro - 800 • Cadachau aml-liw Jangro -1500 • Menyg aml-bwrpas - 6 blwch • Sachau du - 1000 D.S. Amcangyfrifwyd y ffigurau ar gyfer Q1-3 ar sail defnydd yn 2014/15. Contract newydd o 1 Ion 2016: Llawr IT 5 lit Sgriffinio IT 5 lit Glanhu IT 0 lit Deunydd ewyn i olchi dwylo 10 lit Sebon gwrth-facterol 16 lit Sebon hylendid 10 lit Sachau du 1200 Menyg aml-bwrpas 4 blwch Cadachau/sbyngau /cadachau llwch	Blychau o: • Sebon gwrth-facterol - 24 lit • Deunydd ewyn ysgafn i olchi dwylo - 10 lit • Llaithrydd Gwydr Brite - 2.25ml • Glanhaydd arwyneb lloosog - 10 lit • Glanhaydd digennu Scale IT - 10 lit • Floor IT -glanhaydd niwtral -30 lit • Glanhaydd ystafell ymolchi Enviro W1 - 4 lit • Gel dwylo hylan Purell - 10 lit • Glanhaydd glanweithiol niwtral Freshen IT - 20 lit • Hylif golchi llestri Fairy liquid - 4.5 lit • Menyg aml-bwrpas - 8 blwch *100 • Sachau du - 1,200 Glanedydd swigod - 20 lit Siampŵ carped ewyn sych - 10 lit Cadachau/sbyngau /cadachau llwch - 325 Glanhaydd toiled Scale IT - 6 lit Llaithrydd dodrefn LSP - 7 lit	D		L/A/W	N	Y	M		3	2	1	2	3	1	36	Y	T06
	Offer swyddfa	Defnydd swyddfa	2 lungopiwr / 4 oergell /2 beiriant golchi llestri/ 2 ficrodod	2 lungopiwr / 4 oergell /2 beiriant golchi llestri/ 2 ficrodod	D		L/A	N	N		1	3	2	1	3	1	30	N	T06	
A02	Defnydd o Ynni																			
	Defnydd o Drydan (Goleuadau, offer, ac ati)	Defnydd swyddfa	166,157 kWh	106464 kwh	D		A	N	Y	N	3	3	2	1	3	1	40	Y	T01	
	Defnydd o Nwy (Gwresogli)	Defnydd swyddfa	33,068 kWh	32,092 kwh	D		A	Un	Y	N	3	3	1	1	1	1	21	Y	T01	
A03	Dŵr sy'n cael ei ddefnyddio a'i ryddhau																			
	Defnydd o ddŵr (Domestig)	Defnydd swyddfa	Dd/b o ganlyniad i newid landlord	540 m3	D		W	N	N		1	3	1	2	3	1	30	N		
	Dŵr sy'n cael ei ryddhau (Domestig i garthffosydd mew)	Defnydd swyddfa	data dd/b	data dd/b	D		W	N	N		1	2	1	2	3	1	24	N	Nid aethpwyd ag unrhyw wastraff o'r safle (2016/17)	

Polisi a Datganiad Amgylcheddol Estyn

	Dŵr sy'n cael ei ryddhau (Dŵr ffo i ddŵr storm allanol)	Defnydd swyddfa	data dd/b	data dd/b	ID	W	N	N		1	1	2	2	2	1	20	N		Cynllun Atal Llygredd Estyn - ni aethpwyd ag unrhyw risg o'r safle (2016/17)
A04	Gwastraff cyffredinol (gwaredu)																		
	Gwastraff cyffredinol (adfer ynni a dim gwastraff i safleoedd tirlenwi o 1 Medi 15)	Gwaredu gwastraff	2,065kg (1209 ER / 856 L)	1,470 Kg	D	L/W	N	Y	A&P	3	2	2	1	3	1	35	Y	T03	
	Papur Cyfrinachol	Gwaredu gwastraff	4280kg	3300 Kg	D	L	N	Y	A&P	3	2	2	1	3	1	35	Y	T02/T03	
	Papur Nad yw'n Gyfrinachol	Gwaredu gwastraff	934kg	622 Kg	D	L	N	Y	A&P	3	2	2	1	3	1	35	Y	T02/T03	
	Cardfwrdd	Gwaredu gwastraff	469kg	389 Kg	D	L	N	Y	A&P	3	2	2	1	2	1	28	Y	T02/T03	
	Ailgylchu cymysg (Gwastraff bwyd y gellir ei gompostio a chaniau diod a photei plastig, ac ati)	Gwaredu gwastraff	1320kg	1452 Kg	D	L	N	Y	A&P	3	2	2	1	3	1	35	Y	T02/T03	
	Cetris Inc	Gwaredu gwastraff	34kg	69 Kg	D	L	N	Y	A&P	3	2	2	1	2	1	28	Y	T02/T03	
	Gwastraff hylan	Gwaredu gwastraff	78 bag (bach)	78 bag (bach)	D	L	N	Y	A&P	3	3	1	1	2	1	28	Y	T03	
A05	Gwastraff Peryglus																		
	Offer TG / Trydanol wedri Ailgylchu	Gwaredu gwastraff	236 uned (1,434 kg)	159 uned (1,348kg)	D	L/A	Un	Y	G & D	3	3	3	1	2	1	36	Y		Gweithdrefnau i Sicrhau Cydymffurfio Parhaus â'r Gofrestr Deddfwriaeth Amgylcheddol - Rhif cyf. G a B
	Batris	Gwaredu gwastraff	42kg	0	D	L/A	N	Y	D & F	3	3	1	1	2	1	28	Y		Gweithdrefnau i Sicrhau Cydymffurfio Parhaus â'r Gofrestr Deddfwriaeth Amgylcheddol - Rhif cyf. D
	Tiwbiau ffworoleuol	Gwaredu gwastraff	31 uned	0	D	L/A	N	Y	D	3	3	1	1	2	1	28	Y		Gweithdrefnau i Sicrhau Cydymffurfio Parhaus â'r Gofrestr Deddfwriaeth Amgylcheddol - Rhif cyf. D
	R407 mewn unedau aerdymheru	Gwaredu gwastraff	0 uned	0	D	A	N	Y	H	3	3	1	1	2	2	35	Y		Gweithdrefnau i Sicrhau Cydymffurfio Parhaus â'r Gofrestr Deddfwriaeth Amgylcheddol - Rhif cyf. H a'r Cynllun Atal Llygredd
A06	Cludiant																		
	Miltiroedd Busnes (cerbydau personol staff a chontract lloji ceir)	cludiant	402,902 milltir	354,858 milltir	D	A	N	N		1	3	3	2	3	1	42	Y	T04	
	Miltiroedd staff (cartref fr swyddfa)	cludiant	data dd/b	data dd/b		ID	A	N	N	1	3	2	2	3	1	36	N		
A07	Gwasanaethau																		
	Arolygiadau craidd	gwasanaeth craidd	376	345	D	L/A	N	N		1	3	3	2	3	1	42	Y	T03/T04	
	Arolygiad dilynol	gwasanaeth craidd	111	188	D	L/A	N	N		1	3	3	2	3	1	42	Y	T03/T04	
	Adroddiadau cylch gwaith / Cyngor I'r Cynulliad	gwasanaeth craidd	14	12	D	L/A	N	N		1	3	2	2	1	30	N		T03/T04	
	Cyrsiau hyffordd/ cynadleddau / digwyddiadau arfa	gwasanaeth craidd	58	52	D	L/A	N	N		1	3	2	2	2	1	30	N	T03/T04	
	Astudiaethau achos arfer orau	gwasanaeth craidd	40	58	D	L/A	N	N		1	3	2	2	2	1	30	N	T03/T04	
A08	Amrywiol																		
	Damwain neu ddigwyddiad yn effeithio ar yr amgylchedd yn ystod teithiau busnes	mater amgylcheddol	data dd/b	data dd/b		ID	L,A,W	E	N	1	3	1	3	1	1	25	N		Cynllun Teithio Gwyrdd - ymgorfforwyd yn y polisi Amgylcheddol
	Gollwng olew, petrol neu ddisel yn y maes parcio	mater amgylcheddol	0	0	D	L,A,W	E	N		1	3	1	1	1	1	15	N		Cynllun Atal Llygredd
	Argyfwng: Tân, lifogydd	Sefyllfa o argyfwng	0	0	D	A,L,W	E	N		1	3	1	2	1	3	30	N		Cynllun Atal Llygredd
	Rheoli contractwyr safle	Contractwyr ar y	12	10	D	L,W	N	N		1	2	2	2	2	2	30	N	T06	Dogfen Gwybodaeth am Gludyddion Gwastraff

Dyddiad adolygu diwethaf: 05/02/2018																			
Cymeradwyaeth gan Uwch Reolwr:																			
Simon Brown - Cyfarwyddwr Strategol sydd â chyfrifoldeb am Gynaliadwyedd.																			
																			
Dyddiad: 14.02.2018																			